

Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki Sędziejowice

Sędziejowice wymienia po raz pierwszy bulla gnieźnieńska (zwana złotą) z 1136 r. papieża Innocentego II wydana w Pizie. Wieś od najdawniejszych czasów była własnością książęcą. Z nadania któregoś z władców przekazana została arcybiskupom gnieźnieńskim. W bulli wymieniona jako Zandeieuici vel Zandeievici wśród wsi arcyb. k. Sieradza (circa Zeraz). Pisownia nazwy wsi w okresie średniowiecznym była różna. W kopiale z końca XVI w. wymieniony jest kościół w Sandzeoievieusis przy zmianie w 1366 r. dziesięcin, a w 1392 wymieniony jest pleban Dominic de Sandzeowicze.

Obecna nazwa wsi ustaliła się w końcu XVIII w. Tzw. klucz sędziejowicki pozostawał w rękach kościelnych aż do rozbiorów, kiedy to Kościół utracił swe posiadłości na rzecz państw zaborczych. W 1842 r. (ukazem cara Mikołaja I z 9/21 XII 1935 r.) majątek ten otrzymał w formie majoratu były pułkownik – dowódca Siewierskiego Pułku Piechoty, późniejszy gen. T. Łuzanow. Po jego śmierci dobra te 27 VII 1874 r. przeszły w ręce najstarszego syna, Piotra Łuzanowa. Odrodzone państwo polskie ustawą z 25 VIII 1919 r. przejęło dobra donacyjne. Z dóbr sędziejowickich wyłączono 119 ha i podzielono je na 19 działek, zakładając tzw. Kolonię Sędziejowice, resztę dóbr powierzono Towarzystwu Rolniczemu Łasko-Szadkowskiemu.

Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki

Sędziejowice

Wieś związana jest z ważnym wydarzeniem z okresu powstania styczniowego. W dniu 26 sierpnia 1863 r., gdy w wyniku zarządzanej przez gen. Edmunda Taczanowskiego koncentracji w Sędziejowicach było 1600-1800 samej powstańczej kawalerii, za zdążającym do wsi niewielkim oddziałkiem dowodzonym przez Bąkowskiego wpadła doborowa sotnia kozaków, w której składzie było wielu synów arystokracji rosyjskiej. Sotnią dowodził rotmistrz huzarów grodzieńskich von Grabbe. Prawie wszyscy kozacy polegli. Do niewoli wzięto tylko pięciu Rosjan, w tym rotmistrza von Grabbe. Bitwa w Sędziejowicach przyczyniła się do koncentracji wojska moskiewskiego, co w konsekwencji doprowadziło do klęski oddziałów gen. Taczanowskiego na polach wsi Kruszyna – Nieznanice koło Częstochowy w dniu 29 sierpnia 1863 r.

O bitwie w Sędziejowicach Maria Konopnicka napisała wiersz "O Zarembie 1863 r. w sierpniu pod Sędziejowicami". Zaczyna się on słowami:

"A w Sieradzkiej Ziemi
Łokietkowej ziemi
Zniósł tam Moskwę Taczanowski
Z kosyniery swemi".

Na miejscowym cmentarzu w 10-lecie klęski (w 1874 r.) wystawiono okazały pomnik z płyt piaskowca z rzeźbą w marmurze, przedstawiającą rannego rtm. Grabbego wydającego rozkazy. Pomnik mimo upływu czasu ocalał prawie nienaruszony. Przy głównej alejce, w skromnej mogile, spoczywają czterej zabici powstańcy. Wieś uczciła ich pamięć nadaniem szkole gminnej imienia "Powstańców 1863 r."

W 1918 r. majątek przejęło państwo polskie. W 1921 r. przeprowadzono parcelację ziemi, a tzw. resztówkę (33,5 ha) wraz z budynkami przekazano organizującej się szkole. W 1940 r. Niemcy wysiedlili z Sędziejowic 2/3 rodzin polskich, a na ich miejsce sprowadzili Niemców z Wołynia i Besarabii.

Do 13 VII 1984 r. istniał w Sędziejowicach, ufundowany przez arcybiskupa gnieźnieńskiego Antoniego Ostrowskiego, modrzewiowy kościół św. Marii Magdaleny z 1779 r. z wyposażeniem wczesnobarokowym, głównie z XVII w. Pożar od pioruna sprawił, że kościół spłonął doszczętnie. Wraz z kościołem płomień strawił bogate wyposażenie, także 13 obrazów, które pochodziły z kościoła w Skierniewicach i stanowiły dar fundatora.

Z dawnego założenia dworskiego (na terenie Zespołu Szkół Rolniczych) został dwór i park. Dwór jest budynkiem parterowym, murowanym, zbudowanym w stylu neoklasycystycznym z I poł. XIX w. (ok. 1840 r.), przebudowanym na początku XX w. Przed wejściem ganek z dwiema parami kolumn, nad którymi późniejszy balkon. Drzwi wejściowe rzeźbione. Dach czterospadowy z mansardami. W dobrze utrzymanym parku podziwiać można aleję grabową, pomnikowe okazy debów i lip drobnolistnych.

Tekst: [Wikipedia - Wolna Encyklopedia](#) **Zobacz również:**